

Bilaga 2 Slutrapporten *Måluppfyllelse och förutsättningar för långsiktig finansiering av Arbetsmarknadskunskap Skåne*

Författare Karolina Henningson och Carl Arvid Dahlöf

Datum 2023-03-29

**IDÉN ÄR ENKEL, PRATA MED UNGA
OM JOBB OCH FRAMTID UR ETT
ARBETSGIVAPERSPEKTIV**

BILAGA 2 – TILL DIG SOM FUNDERAR PÅ ATT STÖTTA ELLER TA IN AMK

1.1 VAD ÄR AMK?

Arbetsmarknadskunskap (AMK) startade som koncept i Västmanland 2011 och finns i dagsläget i nio regioner med sammanlagt ett 70-kommuner. Genom dialog med skolungdomar mellan 10–19 år breddas bilden av arbetsmarknaden och öppnar upp för möjligheter som ungdomarna ännu inte känner till. Genom lektioner, föreläsningar, föräldramöten, lärarinpirationer och kontakter med arbetsgivare på olika sätt, är målet att eleverna ska få med sig tankar och frågor som hjälper dem att göra genomtänkta studie- och yrkesval. Arbetsmarknadskunskaps roll är att vara en bro mellan skola och arbetsliv, för att på så sätt skapa förutsättningar för en starkare kompetensförsörjning över tid.

Arbetsmarknadskunskap drivs som ett franchisekoncept som finansieras av offentliga och privata arbetsgivare i respektive region. Hos varje huvudman finns anställda kommunikatörer som bygger samarbetet med regionala arbetsgivare och skolor.

1.1.1 Goda erfarenheter från AMK Skåne

Erfarenheterna från AMK Skåne visar att både lärare och studie- och yrkesvägledare har en positiv bild av AMK:s lektioner – både avseende innehåll och vilka resultat som syns bland eleverna. De beskrivs som mer reflekterande, inspirerade, motiverade, mindre präglade av normer och bättre förberedda inför sina val, tack vare insatserna de fått ta del av från AMK Skåne.

En av de främsta styrkorna med AMK handlar om kommunikatörernas förmåga att nå fram till eleverna på "elevernas språk". När de kommer utifrån och berättar, tar eleverna till sig informationen och lyssnar på ett annat sätt, jämfört med när informationen kommer från studie- och yrkesvägledaren. Samtidigt ska AMK inte ses som en punktinsats, tvärtom är en av framgångsfaktorerna att AMK-lektionerna är del av skolornas systematiska arbete med studie- och yrkesvägledning. Mer om hur skolpersonal och elever uppfattar insatserna från AMK Skåne går att läsa i delrapport 1 från utvärderingen av "Utökad satsning på arbetsmarknadskunskap", Region Skånes finansiering till IUC Syd för genomförandet av AMK Skåne.

1.2 VARFÖR TA IN AMK SOM KOMMUN?

Från ett kommunalt perspektiv är AMK relevant för flera delar av den kommunala verksamheten, med potential att adressera olika slags utmaningar.

Inom utbildningsområdet bidrar AMK med att höja elevernas valkompetens och motivation inför kommande studie- och yrkesval. Fler elever får en tydligare bild av vilka möjligheter som finns och vilka yrken som efterfrågas; tack vare detta göra kan de göra val som passar både dem och arbetsmarknaden bättre. På så sätt blir AMK också en del i att förebygga arbetslöshet bland ungdomar, något som i förlängningen kan leda till utanförskap som kostar¹ både samhälle och individ.

Sist men inte minst erbjuder AMK kommuner en chans att synas i rollen som arbetsgivare, som en del i sina kompetensförsörjningsstrategier. Samtliga skånska kommuner står inför stora kompetensförsörjningsutmaningar inom exempelvis vård, omsorg och skola – genom AMK ges kommunerna en möjlighet att marknadsföra dessa yrkesområden mot skolelever.

---

¹ I Region Skånes rapport (2015) "1+1=3 Om samverkan mellan skola och arbetsliv ur ett socioekonomiskt perspektiv" uppskattas att kostnaderna för utanförskap, oavsett anledning, kostar omkring en halv miljon kronor i samhällsinsatser per person och år.

1.2.1 Vad säger forskningen?

En kunskapsöversikt som beskriver ett antal identifierade nyttor och effekter från forskningen, kopplat till aktiviteter för att öka ungas valkompetens i skolan, finns att läsa i slutrapporten från utvärderingen av "Utökad satsning på arbetsmarknadskunskap". Nedan sammanfattas de viktigaste argumenten för insatser av AMK-karaktär.

För elever finns ett samband mellan att tidigt reflektera kring sitt framtida yrkesliv och framgång på arbetsmarknaden som unga vuxna. Med information, vägledning och kunskap ges elever större möjligheter till självbestämmande och ansvar för sina egna val. Genom rätt insatser kan dessa möjligheter dessutom ges till elever som saknar förutsättningar i form av nätverk och information hemifrån, eller som har svårt i skolan. För samhället ligger de stora värdena dels i minskade avhopp från skolan och stärkta studieresultat, dels i möjligheten att möta en matchningsproblematik på arbetsmarknaden och förändra synen på olika yrken.

En återkommande poäng från forskningen är att den vägledning som ges till elever får störst genomslag när den genomförs som en kombination av olika insatser i olika kanaler. I detta ingår ett breddat perspektiv och genomförande i samverkan med andra slags verksamheter. Givet vad kunskapsöversikten visar finns goda argument för att AMK har inbyggd potential att åstadkomma förändringar i linje med de långsiktiga målen – inte minst i kraft av att vara ett komplement till den traditionella studie- och yrkesvägledningen, en annan kanal för insatser.

1.3 SAMMANFATTNING

Arbetsmarknadskunskap är...

- Ett inarbetat koncept spritt över stora delar av Sverige.
- Ett stöd för att hjälpa skolungdomar dem att göra genomtänkta studie- och yrkesval, för att på så sätt skapa förutsättningar för en starkare kompetensförsörjning över tid.
- Ett komplement till skolornas egna arbete med studie- och yrkesvägledning; det har testats med goda erfarenheter hos flera skånska kommuner.
- Ett verktyg för kommunerna i arbetet med kompetensförsörjningsstrategier; en möjlighet att synas som arbetsgivare inom exempelvis vård, omsorg och skola.
- En samling av insatser av sådant slag som forskningen argumenterar för.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 55 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 574
201 25 Malmö
Besök: Jungmansgatan 10

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

